

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา
ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๖
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และ
นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุม
ตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม จำนวน ๑ เรื่อง คือ

- รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัด
สวัสดิการและการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชน ศักยภาพ : “เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึก
และอบรมเด็กและเยาวชน” ของคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุมซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม
จำนวน ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติพีชกระท่อม พ.ศ. ....
ซึ่งคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว

๒. ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานประจำปีของหน่วยงาน
จำนวน ๕ ฉบับ ดังนี้

๑) รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) รายงานประจำปี ๒๕๖๓ ของสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

๓) รายงานประจำปี ๒๕๖๔ ของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๔) รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๕) รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินกองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
กรมโยธาธิการและผังเมือง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ที่ประชุมรับทราบ

(๒) รับรองรายงานการประชุม

(ไม่มี)

(๓) กระทั่งถาม

(ไม่มี)

เรื่องด่วน

จำนวน ๒ เรื่อง

**เรื่องด่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว**

ผลการพิจารณา

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แลลงรายงานผลการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติ ผลการพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งในชั้นการพิจารณา
ของคณะรัฐมนตรีและวุฒิสภา และการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้า ต่อที่ประชุม
โดยได้สรุปผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า มีจำนวน ๒๑ มาตรา โดยคณะกรรมการ
มีการแก้ไข จำนวน ๒ มาตรา ไม่มีกรรมาธิการสงวนความเห็น และไม่มีสมาชิกวุฒิสภาสงวนคำแปรญัตติ
ทั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญมีข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ ๒ โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง
คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง โดยได้มีการลงมติแก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๒ มาตรา
คือ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๗ แล้วลงมติในวาระที่ ๓ เห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว
ด้วยคะแนน ๑๗๑ เสียง ไม่เห็นด้วย ไม่มี งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ลงคะแนน ๒ เสียง และมีมติเห็นชอบด้วย
กับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

**เรื่องด่วนที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาเสร็จแล้ว**

ผลการพิจารณา

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้แลลงรายงานผลการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม

และมูลนิธิ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่ที่ประชุมมีมติมอบหมาย ผลการพิจารณาดำเนินการตาม มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญทั้งในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและวุฒิสภา และการพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้า ต่อที่ประชุม โดยได้สรุปผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ว่ามีจำนวน ๕ มาตรา คณะกรรมาธิการไม่มีการแก้ไข ไม่มีกรรมาธิการสงวนความเห็น และไม่มีสมาชิกวุฒิสภา เสนอคำแปรญัตติ

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ ๒ โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง แล้วลงมติในวาระที่ ๓ เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ด้วยคะแนน ๑๖๖ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มีงดออกเสียง ๒ เสียง ไม่ลงคะแนน ๑ เสียง

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมถัดไป ประธานของที่ประชุมได้ปรึกษาที่ประชุมเพื่อขอให้ยกระเบียบวาระที่ (๗) เรื่องอื่น ๆ ขึ้นมาพิจารณาก่อน ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้พิจารณาตามลำดับนี้

(๗) เรื่องอื่น ๆ

จำนวน ๒ เรื่อง

๗.๑ ขอยกเวลาการพิจารณาของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ออกไปอีก ๓๐ วัน

ผลการพิจารณา

ด้วยประธานคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (พลเอก อู๊ด เบื้องบน) มีหนังสือแจ้งว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการจะครบกำหนดในวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แต่เนื่องจากในการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งฯ มีข้อมูลข้อเท็จจริงหลายประการที่คณะกรรมาธิการจำเป็นต้องตรวจสอบอย่างละเอียดและรอบคอบ รวมทั้งรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป และเพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมาธิการเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ และมีข้อมูลข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ในการนี้ คณะกรรมาธิการสามัญฯ จึงขอยกเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๓๐ วัน

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้คณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ขยายเวลาออกไปอีก ๓๐ วัน

๗.๒ ความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย (คปภ.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม (คสป.) เข้าร่วมประชุมวุฒิสภา เพื่อนำเสนอและชี้แจงความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ต่อที่ประชุม โดยในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้มีสมาชิกวุฒิสภาสอบถามตลอดจนตั้งข้อสังเกต และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

๑. แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ประเด็นความคืบหน้าการจัดทำ ฐานข้อมูลทางสังคมและกลุ่มเป้าหมายของแต่ละตำบล/ชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพที่มีความเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลระดับประเทศ

ในการพิจารณากิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ข้างต้น สมาชิกวุฒิสภาได้สอบถามว่า มีการจัดการข้อมูลทางสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ฐานข้อมูลในระดับตำบลอย่างไร และการดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิรูปที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตอบชี้แจง ดังนี้

ผู้อำนวยการกลุ่มงานสารสนเทศ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (นายธนสิทธิ์ อนันต์สิริเกษม) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า การพัฒนาข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการพัฒนาฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถเผยแพร่ข้อมูล โดยระบบบริหารจัดการข้อมูล ๘ ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านศาสนา ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านการท่องเที่ยว ด้านสาธารณสุขภัย ด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานเผยแพร่ในหน้า Website ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีระบบการบริการข้อมูล Web service ซึ่งหากหน่วยงานมีความประสงค์จะเชื่อมโยงข้อมูลสามารถยื่นคำขอ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลได้

ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (นายวินัย โตเจริญ) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า การผลักดันให้มีฐานข้อมูลในระดับพื้นที่ผ่านโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ (Tambon Smart Team) โดยใช้ระบบจัดเก็บข้อมูลในตำบล สามารถเก็บข้อมูลได้ในปริมาณมาก โดยใช้ชุดคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง การสาธารณสุข การผังเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยว สังคม การศึกษา เพื่อนำชุดข้อมูลมาใช้ในการวางแผน

พัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ รวมถึงแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ในระยะยาวอีกด้วย โดยข้อมูลต่าง ๆ จะรวบรวมเป็นข้อมูลกลาง มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเก็บได้ เผยแพร่ใน Website ของกรมการปกครอง เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้สอดคล้องตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานได้ นอกจากนี้ ยังมีการมอบหมายทีมเพื่อศึกษา ทบทวน จัดทำเป็นโครงการอย่างน้อย ๕ โครงการต่อตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่โดยขอรับงบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่น

รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (นายนิวัติ น้อยผาง) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า กรมรับผิดชอบฐานข้อมูลเรื่อง ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูล กชช.๒ค ซึ่งเป็นข้อมูลระดับหมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และ ยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำทุก ๒ ปี ทำให้ทราบว่าประชาชน ในหมู่บ้านต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร แต่ละหมู่บ้านมีปัญหา ในเรื่องใดบ้าง (ตัวชี้วัดใดบ้าง) ที่ควรได้รับการแก้ไข ทั้งนี้ ดำเนินการร่วมกับ อปท. ประชาชนในพื้นที่ อาสาสมัคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเป็นลักษณะจัดเก็บกันเอง ผู้จัดเก็บและผู้ให้ข้อมูล รู้จักกันเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ได้จัดทำเป็นแพลตฟอร์ม ชื่อ “Click ชุมชน” โดยรวบรวมเป็นฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ (Big Data) ของกรมการพัฒนาชุมชนที่นำมาให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เพื่อบริการดิจิทัลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน โดยมี ๙ เมนูที่สำคัญ อาทิ เมนูเที่ยวชุมชน แหล่งรวมสินค้า OTOP การลงทะเบียนผู้ประกอบการออนไลน์ และสมัครสมาชิก OTOP เพื่อรับข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เมนู ๑๐๘ อาชีพ เพื่อเสริมทักษะอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้กับพี่น้องประชาชน เมนูกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สมัคร แหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ฐานเรียนรู้ในรูปแบบ e-Book ซึ่งมีประชาชนเข้าใช้บริการประมาณ ๖ แสนราย และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเพื่อให้ประชาชน สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครอบคลุม จึงได้ออกแบบแพลตฟอร์มนี้ให้ใช้งานง่าย มีสีสันสบายตา สามารถ ใช้งานได้จากอุปกรณ์ที่หลากหลาย ผ่านทางเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน “Click ชุมชน” ที่รองรับการใช้งาน ทั้งในระบบปฏิบัติการ Android และ iOS เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระตุ้นเศรษฐกิจ ชุมชน สร้างอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มความรู้ และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เพื่อขับเคลื่อนไปสู่ เป้าหมาย “สร้างสรรค์ชุมชน สร้างคน สร้างชาติ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) (นางสาวจันทนา เบญจทรัพย์) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า สถาบันได้จัดทำฐานข้อมูลทางสังคม ผ่านระบบสารสนเทศ ระบบบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องทุกปีโดยองค์กรชุมชน ในท้องถิ่น มีการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ตำบล สภาองค์กรตำบลที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ องค์กรที่จัดตั้งภายใต้สภาองค์กรชุมชน จำนวนสมาชิกสภา ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน มีสมาชิกและคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน หมู่บ้านซึ่งเข้าร่วมเป็นสมาชิกสวัสดิการชุมชนตำบล นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลองค์กรชุมชนที่มีการรับรองสถานภาพองค์กร ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้อง ในระดับตำบล และยังได้เก็บข้อมูลรายบุคคลของครัวเรือนผู้ที่ได้รับประโยชน์การพัฒนาที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ โครงการสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชนบทตามโครงการบ้านพอเพียงในชนบท โครงการบ้านมั่นคง โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว มีจำนวนข้อมูล ๗๖,๒๙๙ ครัวเรือน มีการแสดงข้อมูลโดยใช้เครื่องมือการนำข้อมูลทางธุรกิจมาวิเคราะห์

(Power BI) เพื่อแสดงผลการดำเนินโครงการในพื้นที่ต่าง ๆ แยกตามพื้นที่ ตามปีงบประมาณ ตามเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ สถาบันจะนำเข้าข้อมูลองค์กรชุมชน และครัวเรือนที่รับประโยชน์ สวัสดิการชุมชน ซึ่งบูรณาการข้อมูลผ่านระบบ API กับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเผยแพร่ข้อมูลมาตรฐานรัฐบาลดิจิทัลผ่านเว็บไซต์สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลขององค์กรชุมชน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนงานโครงการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ได้

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิษฐา นันทบุตร) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า สสส. มีเป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยมีการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาตนเองใน ๓ ส่วน คือ การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนท้องถิ่น และการเพิ่มศักยภาพในการจัดการความรู้ให้กับเครือข่าย อปท. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล สสส. พัฒนาใน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) เครื่องมือและแนวทางในการจัดทำข้อมูลตำบล จัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณได้จัดการสำรวจในระดับครัวเรือนและชุมชน เน้นข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การสื่อสาร และการเมืองการปกครอง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ เน้นไปที่ข้อมูลทางสังคมของชุมชน เน้นคนดี คนเก่ง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ที่มีภารกิจและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของคนในพื้นที่ของตนเอง (๒) ศักยภาพของผู้นำชุมชน เน้นให้ อปท. ทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาตำบล หน่วยงานรัฐที่อยู่ในพื้นที่ เช่น รพสต. และกลุ่มองค์กรชุมชน ที่มีส่วนในการขับเคลื่อน เช่น อาสาสมัคร เครือข่ายผู้นำในพื้นที่ อปท. ให้ทุกส่วนจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์เพื่อตำบลของตัวเองได้ เมื่อได้ข้อมูลจากตำบลจากทั่วประเทศ จะนำมาจัดเก็บเป็นภาพรวม นอกจากนี้ ยังพัฒนาด้วยการฝึกอบรมให้แก่ อปท. และองค์กรหลักในพื้นที่ สามารถพัฒนาระบบของตัวเองได้ อปท. ที่ดำเนินการได้ดี สสส. จะให้เป็นพี่เลี้ยงทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอบรมให้กับ อปท. เครือข่าย หรือ อปท. อื่นที่สนใจ อบรมโดยใช้ประสบการณ์จริงที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้วย (๓) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลตำบล สสส. สนับสนุนให้ อปท. ใช้ข้อมูลที่พัฒนาขึ้นควบคู่ไปกับข้อมูลส่วนอื่นที่ช่วยในการวิเคราะห์นโยบายและแผนของ อปท. โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและพื้นที่ ซึ่งมีการนำร่องในระดับอำเภอที่มี อปท. ที่พัฒนาข้อมูลมาด้วยกัน เพื่อนำข้อมูลมาจัดระเบียบ และเทียบเคียงหาประเด็นพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อีกทั้งมีการนำร่องในระดับจังหวัด ที่มี อปท. ที่สามารถพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แผนและนโยบายของการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด ทั้งนี้ ในส่วนความคืบหน้าของการพัฒนาและการใช้ระบบข้อมูลตำบลของแผนสุขภาพชุมชน มีการพัฒนามาตรฐานเชิงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สสส. ดำเนินการให้สอดคล้องควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้จัดให้มีที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความปลอดภัย ของการบริหารจัดการข้อมูลที่ออกแบบไว้ทั้งหมด รวมทั้งจัดทำคู่มือความเป็นส่วนตัว การแสดงความยินยอมสำหรับหน่วยงานภาคี และ อปท. ที่ร่วมพัฒนาระบบ มีการรายงานและการใช้ประโยชน์ข้อมูล โดยวางแผนจัดทำเป็นรายปี และยังจัดทำเป็นแบบสั้นเพื่อตักตูดให้ อปท. ที่ยังไม่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายมีความสนใจจะเข้าร่วม ทั้งนี้ การมุ่งพัฒนาศักยภาพในการเชื่อมงานและใช้ข้อมูลร่วมกัน โดย สสส. ได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อการอบรมภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานระบบข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล และจะผลักดันให้เป็นหลักสูตร

ในสถาบันพัฒนาบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อีกทั้งยังต้องขยายผลการใช้ประโยชน์ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานในระดับยุทธศาสตร์และปฏิรูปประเทศ ให้สามารถเชื่อมต่อบริการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคาดว่าในปี ๒๕๖๖ จะสามารถหาข้อสรุปเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ก้าวหน้าต่อไป

จากนั้น สมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การดำเนินการด้านการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ TCNAP และการวิจัยชุมชน RECAP เป็นการนำแนวคิดด้านการทำวิจัยมาใช้ในตำบลเพื่อประโยชน์ของตำบลหรือชุมชนนั่นเอง (ของตำบลโดยตำบลเพื่อตำบล) อาทิ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประจักษ์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านการรวบรวมปัญหาบริหารจัดการ และทุน ซึ่งจากการชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานข้างต้น เห็นควรให้มีการต่อยอดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ “จุดพลัง” ที่ประกอบไปด้วย ท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) องค์กรภาคประชาสังคม และหน่วยงานอื่นในพื้นที่ สามารถดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๔ เป้าหมายที่ ๓ (การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม) โดยเฉพาะการจัดการข้อมูลตำบลได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ ควรให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย โดยนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้หรือจัดทำเป็นแพลตฟอร์มกลาง (Platform) เพื่อจัดเก็บและใช้ข้อมูลร่วมกัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาบ่งชี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลเฉพาะในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ของแต่ละชุมชนได้ ภายใต้หน้าที่และอำนาจรวมทั้งการบริหารจัดการของนักจัดการข้อมูลชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมพื้นบ้าน (Local Economic Development) อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ประเด็นการเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และการเร่งรัดออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมโดยไม่นำกฎหมายว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันที่มีเจตนารมณ์ต่างกันมารวม

ในการพิจารณาประเด็นการเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตามที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม กำหนดให้มีการเร่งรัดกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่สำคัญที่คณะรัฐมนตรีจะตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ฝ่ายนิติบัญญัติรอพิจารณากฎหมายปฏิรูปฉบับนี้มา ๓ ปี แล้วจึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงว่า ปัจจุบันได้ดำเนินการกับร่างกฎหมายฉบับนี้ถึงขั้นตอนใด คาดว่า จะเสนอมารัฐบาลชุดนี้หรือไม่ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการทั้งจากรัฐบาล สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา ภาคประชาสังคมและกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยในส่วนของวุฒิสภา ได้มีการตั้งกระทู้ถาม เรื่อง การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และมีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีตามรายงานความก้าวหน้าการติดตามการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง การคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์และการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์กลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. .... แล้ว ซึ่งผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ชี้แจงว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้มีหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ คุ้มครองสิทธิวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมการจัดการตนเองบนฐานวัฒนธรรม และสร้างความเสมอภาคบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในการจัดทำร่างกฎหมายกระทรวงวัฒนธรรม

ได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่าง โดยที่เนื้อหาของกฎหมายนี้ค่อนข้างละเอียดอ่อนซับซ้อน ต้องศึกษาความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์และมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ และดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ จึงทำให้ใช้เวลาดำเนินการค่อนข้างนาน โดยปัจจุบันกระทรวงวัฒนธรรมเสนอร่างพระราชบัญญัติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักเลขาธิการคณะมนตรี เพื่อเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปแล้ว

สำหรับประเด็นการเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมโดยไม่นำกฎหมายว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันที่มีเจตนารมณ์ต่างกันมารวมกันนั้น เนื่องจากกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม (ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. ....) ของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม สนับสนุนแนวคิดเรื่องหุ้นส่วนทางสังคม มีสาระสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคม เพื่อทำงานเป็นหุ้นส่วนกับรัฐและมีธรรมาภิบาล ขณะที่กฎหมายว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไร (ร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. ....) มีหลักการควบคุมองค์กรภาคประชาสังคมเป็นสำคัญ การที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการยกยกร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. .... ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ไปประกอบการยกยกร่างกฎหมายดังกล่าว และต่อมาได้มีมติเพิ่มเติมเห็นชอบหลักการร่างกฎหมายว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้ พ.ศ. .... ตามที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เสนอ (เพิ่มเติมประเด็นการฟอกเงิน) อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง เนื่องจากภาคประชาสังคมจำนวนมาก เสนอให้ยกเลิกการจัดทำร่างกฎหมายควบคุม และเร่งพิจารณาร่างกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม เนื่องจากหลักการและเหตุผลแตกต่างกัน อีกทั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีความเห็นว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวมีเนื้อหาจำกัดเสรีภาพในการดำเนินงานขององค์กรเอกชน การดำเนินการของรัฐบาลต่อองค์กรที่ไม่แสวงหารายได้ ควรเน้นที่การส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนามากกว่าการควบคุมกำกับ นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิการพัฒนาระบบสังคมฯ วุฒิสภา ก็ได้มีข้อเสนอแนะถึงนายกรัฐมนตรีเพื่อให้แยกการพิจารณาร่างกฎหมายทั้งสองฉบับออกจากกัน เนื่องจากมีเจตนารมณ์แตกต่างกัน และจะทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงในสังคม และขอให้เร่งรัดผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ตอบชี้แจงกระทู้ถาม เรื่อง การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม ต่อวุฒิสภา

นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ และบรรจุไว้เป็นกฎหมายตามแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕ โดยเห็นชอบกับแนวทางการยกยกร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. .... ของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกิดขึ้นใหม่ และมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับร่างไปดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยให้รับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... และหลักการในข้อกำหนดตามมาตรฐานสากล

ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเสนอไปประกอบในการพิจารณาด้วย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายฉบับใหม่ตรงตามเจตนารมณ์ในการยกร่างกฎหมายปฏิรูปประเทศหรือไม่ กรณีดังกล่าวเห็นว่า ควรให้ความสำคัญและเร่งรัดการออกกฎหมายที่บรรจุไว้เป็นกฎหมายตามแผนปฏิรูปประเทศที่ได้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้น ทั้งมีการแถลงนโยบายไว้ มีระยะเวลาดำเนินการอย่างชัดเจนให้สำเร็จก่อนที่จะคิดร่างกฎหมายใหม่ ๆ และในกรณีนี้หากนำร่างทั้ง ๒ ฉบับข้างต้นไปพิจารณารวมกันจะมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไรก็ตามขอเสนอให้พิจารณาเป็น ๒ แนวทาง คือ แยกการพิจารณาเป็นกฎหมายสองฉบับ หรือพิจารณารวมเป็นฉบับเดียว และให้รัฐสภาใช้อำนาจนิติบัญญัติในการพิจารณาต่อไป นอกจากนี้ ขอให้เร่งรัดการดำเนินการให้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. .... สามารถประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ทันในรัฐบาลนี้ โดยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตอบชี้แจง ดังนี้

รองอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายกิตติ อินทรกุล) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องปฏิบัติตามที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕ มอบหมายให้การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ อีกทั้งได้เริ่มมีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. .... มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ ภายใต้แนวคิดที่ว่า กฎหมายควรมีทั้งเรื่องการส่งเสริมองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน กับกำหนดมาตรการคุ้มครองเท่าที่จำเป็น เพื่อรองรับสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญ โดยในร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการ ๒ ประการคือ ให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม โดยไม่ต้องขออนุญาต ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๔๒ และมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ที่ให้ใช้ระบบอนุญาตเท่าที่จำเป็น และให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการให้การสนับสนุนองค์กร รัฐก็ทราบจำนวนและข้อมูลองค์กรเบื้องต้น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนสนับสนุนระยะยาว ร่างกฎหมายฉบับนี้ จึงเป็นเรื่องการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและรักษาศีลธรรมอันดีของประชาชน ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นแล้วจะได้นำเสนอผลการรับฟังความคิดเห็นและผลการวิเคราะห์ผลกระทบต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

รองประธานกรรมการ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม (คสป.) (นางวณี ปิ่นประทีป) ตอบชี้แจงว่า คสป. ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงเสนอ แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการยกร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. .... ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ ประเด็นความคืบหน้าการเชื่อมโยงและจัดทำระบบฐานข้อมูลคนพิการเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ

ในการพิจารณาปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ สมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งข้อสังเกตสรุปได้ว่า โดยที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติบทนิยามคำว่า “คนพิการ” ไว้ เพื่อแบ่งแยกบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากความบกพร่องหรือพิการไว้

๖ ประเภท กล่าวคือ (๑) ความพิการทางการมองเห็น (๒) ความพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย (๓) ความพิการทางการเคลื่อนไหว (๔) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมหรือออทิสติก (๕) ความพิการทางสติปัญญา และ (๖) ความพิการทางการเรียนรู้ โดยคนพิการเหล่านั้นจะมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะได้ จะต้องมีการขึ้นทะเบียนคนพิการตามมาตรา ๑๙ ก่อน ซึ่งในข้อเท็จจริงต้องได้รับการวินิจฉัยและรับรองจากแพทย์เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินการ กรณีดังกล่าว หากเป็นความบกพร่องเชิงประจักษ์ เห็นควรให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจเพื่อออกบัตรประจำตัวคนพิการได้เองโดยไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือรับรอง แต่หากเป็นความบกพร่องไม่เชิงประจักษ์ที่ยังคงต้องอาศัยคำวินิจฉัยจากแพทย์เพื่อออกหนังสือรับรอง เห็นควรให้มีมาตรฐานที่เหมาะสมทั้งในด้านระยะเวลาและการดำเนินการ ทั้งนี้ โดยพิจารณาชุดคำถามความพิการของวอชิงตันกรุป (The Washington Group) ประกอบด้วย ปัจจุบันพบว่ามีคนพิการที่ขึ้นทะเบียนมีบัตรประจำตัวคนพิการอย่างถูกต้องประมาณ ๒.๑ ล้านคน ในขณะที่ข้อมูลย้อนหลังตามที่ได้มีการสำรวจโดยใช้ชุดคำถามความพิการของวอชิงตันกรุปเฉพาะในส่วนที่เป็นไปตามกฎหมายไทย ปรากฏผลว่ามีจำนวนคนพิการประมาณ ๓.๗ ล้านคน จึงเห็นได้ว่าจำนวนคนพิการที่ยังไม่มีบัตรประจำตัวคนพิการยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงขอให้เร่งปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและจัดทำระบบฐานข้อมูลคนพิการอย่างเป็นระบบ ให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการคนพิการของรัฐได้ตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ เห็นควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกรณีการขึ้นทะเบียนคนพิการ จากปัจจุบันที่ต้องใช้เอกสารรับรองความพิการจากการประเมินโดยแพทย์ของสถานพยาบาลของทางราชการและสถานพยาบาลเอกชนที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศ ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้พิจารณารวมถึงกรณีแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นผู้มีความยากลำบากในการดำรงชีวิตของตนเอง และชุมชนรอบด้าน เพื่อสามารถอุทธรณ์ได้ว่าสมควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นคนพิการหรือไม่ หากไม่บกพร่องจะไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน เห็นควรให้พิจารณาขึ้นทะเบียนคนพิการตั้งแต่พิการระดับที่ ๑ ไปจนถึงระดับที่ ๓ เพื่อรัฐบาลจะสามารถออกแบบบริการสาธารณะให้เหมาะสมกับผู้พิการแต่ละระดับได้ นอกจากนี้ ระบบบริการสาธารณะต่อคนพิการในแต่ละกระทรวง ควรมีการเชื่อมโยงผ่านสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สพร.เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่ไร้รอยต่อ ทั้งระบบข้อมูลประชากร หลักประกันสุขภาพ การศึกษา และประกันสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาฐานข้อมูลให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จะทำให้อุทธรณ์ด้านความเสมอภาคมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางณัฐอร อินทร์ดีศรี) ชี้แจงแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมเพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงสิทธิคนพิการ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินความพิการ และพัฒนาระบบการให้บริการ โดยมีขั้นตอน วิธีการดำเนินการการปฏิรูป และความคืบหน้าการดำเนินการ ดังนี้ (๑) ปรับคำนิยามคำว่า “คนพิการ” ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยงาน มีการปรับเพิ่มประเภทความพิการจาก ๗ ประเภท เป็น ๙ ประเภท การประเมินความพิการเชิงประจักษ์

มีการใช้ประกาศกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเรื่องแบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ การสำรวจคนพิการตกหล่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน “พม. รู้จักคุณ” เพื่อสำรวจคนพิการ ข้อมูลคนพิการเชิงลึก และคนพิการตกหล่น นอกจากนี้ได้สำรวจข้อมูลคนพิการติดเตียงที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการ โดยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒) แก่ไขระเบียนคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ลดเอกสารการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ และมีแนวทางดำเนินการต่อไปโดยจะปรับแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ เช่น เอกสารประเมินความพิการ ประเภทความพิการ ความพิการเชิงประจักษ์ ผู้ที่มีแนวโน้มจะมีความพิการ วิธีการออกบัตรคนพิการ สถานที่ออกบัตรประจำตัวคนพิการ รูปแบบบัตรคนพิการแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการต่ออายุบัตรประจำตัวคนพิการ และ (๓) วางระบบการเชื่อมโยงฐานข้อมูลคนพิการที่ขึ้นทะเบียน ปรับให้เป็นปัจจุบัน และเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบเพื่อยกระดับการให้บริการคนพิการ แบบดิจิทัล มีระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) และการพัฒนาระบบบัตรประจำตัวคนพิการแบบอิเล็กทรอนิกส์

๔. ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็น การปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาการเงิน การธนาคาร และด้านประกันภัย และประเด็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

ในการพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภค สมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งข้อสังเกตในปัญหาสำคัญ สรุปได้ว่า ปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมโดยเฉพาะด้านการประกันภัยในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ โดยมีบริษัทประกันภัยหลายแห่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากประสบปัญหาขาดทุน และผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกรมธรรม์และต้องอยู่ในภาวะจำยอม แม้จะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ บังคับใช้อยู่ก็ตาม ในกรณีนี้ จึงมีประเด็นคำถามเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ตอบชี้แจงและนำไปพิจารณาใน ๓ ประเด็น กล่าวคือ (๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการในเชิงป้องกันเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคในการทำสัญญาไม่ให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบและได้รับความเป็นธรรมอย่างไร หรือมีการใช้ Soft Law ในการออกคำแนะนำเกี่ยวกับข้อสัญญาหรือไม่ และการป้องกันดูแลนี้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ด้วยหรือไม่ อย่างไร (๒) ข้อสัญญาที่ควบคุมหลายธุรกิจ มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลหลากหลายขององค์กร และมีกฎหมายที่ใช้บังคับหลายฉบับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวคิดในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการทั้งในด้านการปฏิบัติและข้อกฎหมายหรือไม่ อย่างไร และ (๓) มีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะปฏิรูปโดยเพิ่มสัดส่วนผู้แทนของผู้บริโภคในคณะกรรมการเฉพาะด้าน เช่น คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) คณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญา เป็นต้น เพื่อให้มีส่วนร่วมในการออกแบบสัญญาและสะท้อนปัญหาอุปสรรคในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านต่าง ๆ จากนั้นผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

ผู้อำนวยการอาวุโส ธนาคารแห่งประเทศไทย (นางสาวปริยานุช จึงประเสริฐ) ซึ่งแจ้งประเด็น การปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาการเงิน การธนาคาร และด้านประกันภัย โดยได้นำเสนอ ภาพรวมการดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพื่อดูแลและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ให้ได้รับความเป็นธรรม โดย ธปท.ได้กำกับดูแลเพื่อคุ้มครอง ผู้ใช้บริการทางการเงิน ในหลากหลายมิติ โดยการออกหลักเกณฑ์ (๑) ยกระดับการบริหารจัดการระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้า end-to-end (๒) กำหนดกรอบหลักการการคิดดอกเบี้ย ค่าบริการ เบี้ยปรับ และกำหนดเพดานดอกเบี้ย สำหรับสินเชื่อบางประเภท (๓) ดูแลการคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้และลำดับการตัดชำระหนี้ (๔) ออกแนวทางการบริหารจัดการด้านการให้สินเชื่ออย่างเป็นธรรม การสนับสนุนให้ประชาชนมีข้อมูล เพียงพอสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างผู้ให้บริการได้โดยง่าย โดยเผยแพร่เปรียบเทียบข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลผลิตภัณฑ์ค่าธรรมเนียมและข้อมูลคุณภาพการให้บริการผ่านศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน และได้ยกระดับการกำกับดูแลเข้มข้นด้วยการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติของผู้ให้บริการ สั่งการให้ ผู้ให้บริการแก้ไข ชะลอ หรือระงับการให้บริการ ลงโทษและเปิดเผยข้อมูลการถูกเปรียบเทียบถูกกล่าวโทษ ผู้ให้บริการและหรือกรรมการผู้มีอำนาจในการจัดการ และมีกลไกประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์กำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับสัญญา และการตรวจสอบการปฏิบัติของผู้ให้บริการ โดยแนวทางการตรวจสอบของ ธปท. ได้พิจารณาข้อมูลจากหลายส่วนประกอบกันว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดหรือไม่ ทั้งเนื้อหาของเงื่อนไข ข้อตกลงหรือสัญญาและการปฏิบัติจริงของผู้ให้บริการ โดยมีผลลัพธ์ ที่คาดหวัง คือ ผู้ใช้บริการทางการเงิน ได้รับบริการอย่างเป็นธรรมเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยราคา ที่เหมาะสม ได้รับการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ และไม่ถูกหลอก ไม่ถูกบังคับ ไม่ถูกเสนอขาย ครอบงำ ไม่ถูกเอาเปรียบ ผู้ใช้บริการทางการเงิน มีการยกระดับการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการลูกค้า อย่างเป็นธรรม

รองเลขาธิการด้านกฎหมาย คดี และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) (นายชัยยุทธ มังศรี) ตอบชี้แจงการดำเนินงานของ คปภ. ภายใต้กรอบแผนพัฒนาการประกันภัยฉบับที่ ๔ ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้วว่า ได้ดำเนินการ ตามภารกิจเพื่อสร้างความมั่นคง ยั่งยืนในธุรกิจประกันภัย และส่งเสริมธุรกิจของประเทศ ซึ่ง คปภ. ต้องวางแผนบริหารความเสี่ยงให้ธุรกิจประกันภัยมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำเสนอ ประกันภัยที่เหมาะสมให้ประชาชนตั้งแต่กลุ่มรากหญ้าไปจนถึงผู้ทำธุรกิจหรือประชาชนทั่วไป เพื่อผลักดัน ให้ประชาชนหรือธุรกิจต่าง ๆ เข้าสู่ระบบประกันภัยมากขึ้น เพื่อจะสามารถส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ ได้โดยกระบวนการรับประกันภัยต้องสามารถคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เอาประกัน มีความโปร่งใส ในการดำเนินการเอาประกันตั้งแต่พิจารณาผลิตภัณฑ์ที่จะออกขายต้องเป็นไปโดยชอบ มีเนื้อหาชัดเจน ประชาชนอ่านและเข้าใจง่าย หากขายผ่านคนกลางหรือนายหน้าต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตจาก คปภ. ต้องสอบผ่านรวมถึงเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เสนอขายสัญญาประกันต้องนำเสนอ อย่างชัดเจนและเมื่อทำสัญญาประกันภัยแล้วหากไม่ชัดเจนหรือไม่เป็นไปตามที่ตกลงสามารถบอกเลิกได้ ภายใน ๑๕ วัน บริษัทต้องคืนเบี้ยให้ผู้เอาประกัน คปภ. มีบทบาทกำหนดคุ้มครองสิทธิเพื่อช่วยผู้เอาประกัน ให้สามารถเรียกร้องให้เป็นไปตามสัญญาประกันภัย หากตกลงไม่ได้จะมีตั้งกรรมการเพื่อพิจารณา หากยังไม่ได้ข้อยุติ คปภ. จะเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาเพื่อพิจารณาร้องเรียนบริษัทประกันต่าง ๆ ทั้งมีกระบวนการใกล้เคียงพร้อมให้ความเป็นธรรมในการชดเชยสินไหมทดแทน ในส่วนเสนอให้ขึ้นบัญชีธุรกิจ

ประกันภัยเพื่อทำรายการ (list) ให้ประชาชนเลือก ปัจจุบันต้องมีการเปิดเผยผลประกอบการของบริษัท เพื่อให้ตรวจสอบได้ ทั้งนี้หากทำรายการหรือ list อาจเกิดปัญหาการดำเนินการตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจุบันมีประกันในหลายรูปแบบ เช่น ซ้ำกรรมธรรม์ได้ในราคาถูก โดยคุ้มครองเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่หากเกิดเหตุในช่วงเวลาดังกล่าว จะเป็นการช่วยเหลือประชาชนได้มาก หรือบริษัทประกันร่วมกับธุรกิจปืมน้ำมัน หากเติมตามจำนวนที่กำหนดมีแถมประกันอุบัติเหตุ ๗ วัน ประกันกรณีเกิดภัยพิบัติ เป็นสัญญาประกันภัยซึ่งยึดหลักคุ้มครองผู้บริโภคเป็นสำคัญ ประชาชนสามารถร้องเรียนผ่าน สคบ. ได้ ในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอในช่วงโควิด-๑๙ ระบาด เช่น เจอจ่ายจบ ทางบริษัทประกันไม่ได้ทอดทิ้ง คปภ. ได้พยายามกำกับให้เป็นไปตามสัญญา อาจมีบางบริษัทปิดตัวลงซึ่งขึ้นอยู่กับที่การบริหารความเสี่ยงของบริษัท เริ่มต้นการพิจารณาผลิตภัณฑ์ นายทะเบียนให้ความเห็นชอบเป็นอัตราระหว่างขั้นต่ำและขั้นสูง แต่การนำเสนอผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์บริษัทจะเป็นผู้พิจารณาเอง ขึ้นอยู่ที่ศักยภาพของผู้บริหาร กรณีที่กองทุนประกันวินาศภัยเข้ามารับช่วงต่ออาจเกิดความล่าช้าเนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการ ในส่วนขององค์กรที่มีการกิจการคล้ายกับ คปภ. ได้แก่ สคบ. ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) มีการทำงานร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการ ประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ อาทิ ระบบตรวจสอบนายหน้า หาก สคบ. ได้รับข้อมูลการร้องเรียนนายหน้าคนใด ทาง คปภ. จะสามารถรับรู้ข้อมูลได้ ในส่วนของหน่วยงาน หากจำเป็นต้องออกกฎ หรือกติกาใด ๆ จะออกให้สอดคล้องกัน และจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านก่อนนำเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีอนุมัติต่อไป

ผู้อำนวยการกองผู้บริโภคด้านสัญญา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) (นายศุภกิจ มะลิ) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า สคบ. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยเข้าไปดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนที่ไม่มีกฎหมายหลักหรือกฎหมายคุ้มครองอยู่และเพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของผู้บริโภค สคบ. ได้ควบคุมสัญญากับธุรกิจบางประเภทที่ผู้บริโภคควรทราบเพื่อที่ผู้บริโภคจะได้ปกป้องสิทธิและได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ได้แก่ ธุรกิจบัตรเครดิต ธุรกิจให้เช่ารถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ธุรกิจขายห้องชุด ธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ธุรกิจให้กู้ยืมเพื่อผู้บริโภค ของสถาบันการเงิน ธุรกิจให้เช่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า และธุรกิจขายรถยนต์ที่มีการจอง โดยหากผู้ประกอบการธุรกิจฝ่าฝืนและละเมิดสิทธิของผู้บริโภคดีงกล่าวข้างต้น เช่น ไม่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญา และแบบถูกต้อง ผู้ประกอบธุรกิจมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิสามารถร้องเรียนต่อ สคบ. ได้ คณะกรรมการควบคุมสัญญามีมาตรการให้ สคบ. พิจารณาเรื่องการควบคุมสัญญาในธุรกิจอื่น โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัจจุบัน เคารดิความน่าเชื่อถือที่อาจขัดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ หากกรณีมีคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง สคบ. จะเผยแพร่ให้ผู้บริโภคได้ทราบทั่วกัน รวมถึงให้ความรู้ต่อผู้บริโภคเกี่ยวกับสิทธิที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การใช้สิทธิทางศาล หรือใช้สิทธิผ่าน สคบ. โดยมีหลายหน่วยงานที่ดูธุรกิจ และกฎหมายมีความสอดคล้องกัน ได้แก่ สคบ. ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และ คปภ. มีการบูรณาการร่วมกันเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ จากข้อคิดเห็นเรื่องเพิ่มสัดส่วนผู้บริโภคในคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ขอเรียนว่า คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๗ คน แต่ไม่เกิน

๑๓ คน วาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปี ซึ่งในส่วนนี้รวมถึงประชาชนและผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อยู่แล้ว จึงเห็นว่าภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและบูรณาการข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง

จากนั้น สมาชิกวุฒิสภาได้สอบถามเพิ่มเติมกรณีการพัฒนากระบวนการควบคุมครองผู้บริโภค ต่อประชาชนให้ดียิ่งขึ้นโดยการทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สคบ. หรือ คปภ. ต้องแจ้งหรือส่งเอกสาร ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาด้วยหรือไม่ เพื่อพิจารณาเรื่องความเป็นธรรมและมีมาตรฐานที่ดีขึ้น ซึ่งผู้อำนวยการอาวุโส ธนาคารแห่งประเทศไทย (นางสาวปริญญ์ จิงประเสริฐ) ตอบชี้แจงว่า สถาบันการเงิน ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ได้ และระยะเวลาพอเพียงต่อการผ่อน ชำระได้ โดยในส่วนนี้ไม่ต้องแจ้ง ธปท. แต่หากผู้กู้ต้องการช่วยเหลือยังสามารถร้องเรียนที่ศูนย์คุ้มครอง ผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

จำนวน ๑ เรื่อง

- รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ของประเทศไทย” ซึ่งคณะกรรมการ การสาธารณสุขพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการ (นายเจตน์ ศิรธรานนท์) ประธานคณะอนุกรรมการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการแพทย์ (รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุฑเวช) และอนุกรรมการ (นายแพทย์สุรศักดิ์ มหาศิริมงคล) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ ทางการแพทย์เป็นปัจจัยสำคัญทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีผลต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน โดยพบว่า นักวิจัยและผู้ผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ในประเทศไทยมีศักยภาพในการวิจัยพัฒนา นวัตกรรมเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์เทียบเท่ากับต่างประเทศ โดยจะเห็นได้จากผลการจัดอันดับ ในระดับนานาชาติต่าง ๆ อาทิ ระบบสุขภาพของประเทศ (อันดับที่ ๖ ของโลก) มูลค่าการนำเข้าอุปกรณ์ ทางการแพทย์ (อันดับที่ ๑๗ ของโลก) มูลค่าการส่งออกอุปกรณ์ทางการแพทย์ (อันดับที่ ๒๘ ของโลก) ความสามารถในการแข่งขันตามการจัดอันดับของ IMD WORLD ในปี ๒๕๖๔ (อันดับที่ ๒๘ ของโลก) ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบกับอาเซียนอยู่ในลำดับสูง และความสามารถด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีปัจจัยสำคัญคือบุคลากรที่มีความสามารถและการประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด อีกหลายประการที่จะต้องหาแนวทางการแก้ไขทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลง (Impact of Change) ในการนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์การแพทย์ ขั้นสูง จีโนมิกส์ (Genomics) เทคโนโลยีกับการแพทย์ อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และด้านอื่น ๆ ภายใต้กรอบการศึกษาที่ชัดเจนโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเป็นศูนย์กลาง ทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ตามแผนกลยุทธ์รายหมุดหมายที่ ๔ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนการปฏิรูปประเทศ (๑๑ ด้าน) สำหรับโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Bio-Circular-Green Economy: BCG Economy) มุ่งเน้นในด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Health and well-being) ตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์แบบบูรณาการ (แผนบูรณาการ EEC ปี ๒๕๖๕) โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT ANALYSIS) ในประเด็นที่เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งปรากฏผลการศึกษาใน ๘ ประเด็น กล่าวคือ (๑) ด้านนโยบาย ไม่มีความครอบคลุมและยึดโยงกัน ขาดการวางแผนพัฒนาบุคลากร นโยบายสนับสนุนเทคโนโลยีขั้นสูงไม่ชัดเจน และงบประมาณวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีไม่เพียงพอ (๒) ด้านกฎหมาย ควรมีการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รองรับกับกระบวนการนวัตกรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนมีหน่วยงานพัฒนากฎหมายสำหรับการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดต่าง ๆ รวมทั้งศูนย์พัฒนากฎหมาย (๓) ด้านมาตรฐาน ขาดการจัดทำมาตรฐานข้อมูลด้านสุขภาพและการรับรองมาตรฐานวัสดุและผลิตภัณฑ์ (๔) ด้านการวิจัย ควรเร่งรัดระบบนิเวศเพื่อการพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข พัฒนาเครือข่ายวิจัยทางคลินิกรวมทั้งยกระดับมาตรฐานวิจัยทางคลินิก และพิจารณาถึงตัวชี้วัดและการจัดลำดับมาตรฐานวิจัยทางคลินิก (๕) ด้านศูนย์เชี่ยวชาญ เพื่อแก้ปัญหาการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ที่ซ้ำซ้อนทำให้ต้องมีการซ่อมบำรุงและซ่อมแซมบ่อยครั้ง จึงควรมีศูนย์ซ่อมเครื่องมือแพทย์ ศูนย์ประสานงานและศูนย์ทดสอบเครื่องมือแพทย์เบ็ดเสร็จเพื่อการใช้งาน และควรพิจารณาถึงตัวชี้วัดการจัดลำดับมาตรฐานวิจัยทางคลินิกด้วย (๖) ด้านข้อมูล ควรมีการจัดฐานข้อมูล ชุดข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลจำเป็นต่าง ๆ (๗) ด้านการสร้างตลาด ควรคำนึงถึงบทบาทของหน่วยงานจัดซื้อกลาง กำหนดให้นวัตกรรมทางการแพทย์อยู่ในชุดสิทธิประโยชน์ พัฒนาวิธีการจัดซื้อเทคโนโลยีใหม่ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ความสำคัญกับการจัดซื้อนวัตกรรมที่ผลิตในประเทศ สร้างความน่าเชื่อถือทางการตลาด และสร้างความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด และ (๘) ด้านทรัพย์สินทางปัญญา มีข้อจำกัดในการจดสิทธิบัตรและจำนวนการจดสิทธิบัตรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อเทียบกับประเทศรายได้ปานกลางอื่น ๆ ไม่มีรูปแบบการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ดี และมีภาวะคอขวดในการรับถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ซับซ้อน นอกจากนี้ ยังพบจุดอ่อน (Pain Point) ของอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ที่สำคัญ คือ ผลิตภัณฑ์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน ขาดการต่อยอดสู่ภาคอุตสาหกรรม ศูนย์ทดสอบมาตรฐานและการรับรองไม่เพียงพอ และประสบปัญหาด้านความเชื่อมั่นในการเข้าสู่ตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ ตลอดจนกลไกบัญชีนวัตกรรมไทยมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อนที่ไม่สามารถทำได้เต็มที่

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการการจึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ดังนี้ (๑) ข้อเสนอ ด้านนโยบาย รัฐควรสนับสนุนร่างแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG สาขาเครื่องมือแพทย์โดยจัดให้เป็นวาระแห่งชาติที่มีความสำคัญในอันดับต้น สนับสนุนภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐอย่างจริงจัง จัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านนวัตกรรมและเครื่องมือแพทย์ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ให้ประสบความสำเร็จเชิงพาณิชย์ จัดตั้งหน่วยงานใหม่และปรับบทบาทอำนาจของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม ให้มีความเหมาะสม ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์ในบัญชีนวัตกรรมไทยอย่างมีรูปธรรม เร่งด่วน และทั่วถึง โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน จัดทำระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้มีทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ จัดตั้งศูนย์ทดสอบเครื่องมือแพทย์ครบวงจร รองรับการผลิตนวัตกรรมที่จะเกิดขึ้นตามนโยบาย จัดทำนโยบายกระตุ้นให้นำผลการวิจัยไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์และติดตามดูแล

ช่วยแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคอย่างครบวงจร และสนับสนุนให้มีบุคลากรที่มีความรู้รองรับนวัตกรรม ในอนาคตอย่างเพียงพอและสร้างระบบรองรับบุคคลดังกล่าวให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความก้าวหน้า (๒) ด้านงบประมาณ รัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการลงทุนด้านการวิจัย พัฒนา และรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เพียงพอ ต่อเนื่อง และมีความยืดหยุ่น ในกระบวนการร่วมผลิต และกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเชิงพาณิชย์ ควรจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัย พัฒนานวัตกรรม ที่มีเป้าหมายชัดเจน และนักวิจัยสามารถเข้าถึงและเข้าใจทิศทางหลักของผู้จัดสรรงบประมาณได้ (๓) ด้านกฎหมาย ควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนากฎหมายในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อววน.) หรือกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบที่จำเป็น ต่อการพัฒนานวัตกรรมอย่างเร่งรัด ครอบคลุม และเป็นกรกระทำในรูปแบบ PROACTIVE เพื่อปรับให้ทัน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิทยาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และ (๔) ด้านอื่น ๆ ควรส่งเสริมการจับคู่ ระหว่างนักวิจัยและนักลงทุนโดยมีนโยบายที่ดึงดูดทั้งสองภาค รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุน ตั้งแต่เริ่มวิจัย

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาต ให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ควรมีแผนการทางการทูตหรือการต่างประเทศ ที่ชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนร่วมกับนานาชาติประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG) ควรพิจารณาเกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณของนักกฎหมายสิทธิบัตรโดยระมัดระวังความซ้ำซ้อน กับภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ควรเร่งแก้ไขปัญหาคารวิจัยจากห้องปฏิบัติการ สู่การปฏิบัติเชิงพาณิชย์โดยขจัดข้อจำกัดในระบบราชการออกไปให้ได้มากที่สุด ควรสนับสนุนให้เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมโดยไม่ผูกขาดภายใต้มาตรการที่เหมาะสม ควรให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหการส่งออก ทางการแพทย์มูลค่าต่ำและการนำเข้าทางการแพทย์มูลค่าสูงโดยสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม (SMEs) ด้านนวัตกรรมเครื่องมือแพทย์ให้มากขึ้นเพื่อลดการนำเข้า (ปรับลดการนำเข้าให้ได้ อย่างน้อยร้อยละ ๒๐) ควรปรับโครงสร้างการผลิตและกิจกรรมนวัตกรรมทางการแพทย์โดยอาศัย ศักยภาพเท่าที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปกรณ์ทางการแพทย์อย่างเป็นระบบ ควรให้ความสำคัญและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ นอกเหนือไปจากการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ควรเคร่งครัดในการควบคุมอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้ได้ตาม มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ตลอดจนสนับสนุนอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ให้ครอบคลุมทั้งในระบบ ฮาร์ดแวร์ (hardware) และซอฟต์แวร์ (software) ควรสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการลงทุน ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในระดับที่สูงขึ้น และควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบโดยสร้าง ความร่วมมือของสหภาคี ทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ ประชาชน ตลอดจนสภาความร่วมมือ ด้านผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า ประเทศไทยมีศักยภาพทางการแพทย์และสาธารณสุขทั้งในด้านการตรวจรักษาและควบคุมโรคอยู่ในระดับสูง ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาโดยตลอด ฉะนั้น การผลักดันให้มีการส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเครื่องมือแพทย์ให้ก้าวหน้าต่อไปจึงเป็นเป้าหมายสำคัญที่ควรเร่งดำเนินการ โดยจะเห็นได้จาก ความในวรรค ๒ ของมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่บัญญัติว่า “กระบวนการพิจารณาอนุญาตเครื่องมือแพทย์ตามวรรคหนึ่ง ต้องให้ความสำคัญด้านการ

ส่งเสริมการผลิตเครื่องมือแพทย์ในประเทศด้วย” นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์งานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ก็มีการสนับสนุนให้ผู้รับทุนหรือผู้วิจัยสามารถเป็นเจ้าของงานวิจัยได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้งานวิจัยมีการพัฒนามากยิ่งขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ สำหรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสมาชิกรูทมิสภาในประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ คณะกรรมาธิการขอรับไว้เพื่อนำไปพิจารณาให้เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ของประเทศไทยต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา (ไม่มี)

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่ (ไม่มี)

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๕ นาฬิกา

สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา